



Saksdokumenter:

KR 78.1/11	Politiattest - felles retningslinjer pr 22.11 kl 1530.docx	
------------	--	--

Retningslinjer for innhenting av politiattest i Den norske kirke

Sammendrag

Stortinget vedtok i juni 2011 enkelte mindre justeringer i det kirkelige lovverk, deriblant i kirkelovens § 29. Ved denne lovendringen gis kirkelige organer hjemmel til å kunne kreve politiattest framlagt ved tilsetting av prester, undervisningspersonale og annet kirkelig personell som skal ha omsorg for og oppgaver knyttet til mindreårige. Den nye bestemmelsen trer i kraft fra 1. januar 2012.

Ettersom hjemmelen som er gitt, er en såkalt "kan"-hjemmel, er det opp til det enkelte kirkelige tilsettingsorgan skjønnsmessig å vurdere hvorvidt slik hjemmel skal kreves. Bispemøtet, FAD, Kirkerådet og KA drøftet saken på et fellesmøte i februar 2011. Det var enighet om å forsøke å utarbeide felles retningslinjer for praktisering av den nye lovhjemmelen.

En arbeidsgruppe med representanter for bispedømmerådene, Kirkerådet og KA ble nedsatt våren 2011. Arbeidsgruppens innstilling ligger vedlagt.

Forslag til vedtak

1. Kirkerådet gir sin tilslutning til arbeidsgruppens forslag til felles retningslinjer for innhenting av politiattest (barneomsorgsattest) for kirkelig personell.
2. Kirkerådet anbefaler lovebestemte kirkelige organ med ansvar for ansettelser og engasjement av frivillige medarbeidere å slutte seg til retningslinjene i sin rekrutterings- og tilsettingspraksis.

3. Sekretariatet bes om å gjøre retningslinjene kjent gjennom informasjonsarbeid og opplæringstiltak i samarbeid med kirkelige arbeidsgiver- og arbeidstakerorgan.
4. Kirkerådet støtter forslaget om at det etableres en forenklet prosedyre for innhenting av politiattest blant frivillige medarbeidere og anmoder sekretariatet om å søke om nødvendig dispensasjon for å få en slik ordning på plass så snart som mulig.

Saksorientering

Bakgrunn

Det har i lengre tid fra kirkelig hold vært etterlyst hjemmel til å kunne kreve politiattest av personer som skal utføre kirkelig arbeid særlig blant barn og unge.

KA sitt styre etterlyste dette i juni 2003:

Styret ”ber sekretariatet om å starte et arbeid med å vurdere ulike sider ved krav om politiattest for stillinger spesielt knyttet opp mot kirkens arbeid med barn og unge. Styret ber om at man også vurderer et slikt krav overfor frivillige organisasjoner” (KA 14/03).

To år senere fremmet Regjeringen forslag om å gi frivillige organisasjoner hjemmel til dette. Kirkerådet pekte i høringen til Justisdepartementet i 2005 på at kirken måtte omfattes av ordningen:

En stor del av kirkens barne- og ungdomsarbeid er ikke tilknyttet frivillige organisasjoner. Hvis Den norske kirke ikke gis hjemmel til å kreve politiattest, vil et stort antall barn og unge være uten denne muligheten for bedre beskyttelse.

Kirkerådet mener at Den norske kirke må omfattes av retten til å kunne kreve politiattest for å sikre barn og unge i kirkens arbeid størst mulig trygghet.

Kirkerådet mener at politiattest skal kunne kreves av både ansatte og frivillige medarbeidere innen kirkens barne- og ungdomsarbeid.

KA uttrykker glede over forslaget (KA 40/05), men understreker samtidig sterkt behovet for at hjemmelen også gis til Den norske kirke:

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon vil støtte forslaget om å gi frivillige organisasjoner hjemmel til å kreve politiattest for personer som lønnet eller ulønnet skal utføre arbeid for organisasjonen.

KA har merket seg at Den norske kirke ikke er foreslått å komme inn under den aktuelle hjemmel ettersom Den norske kirke ikke er å betrakte som en frivillig organisasjon men som offentlig virksomhet.

KA deler vurderingen av Den norske kirkes status på dette punkt. KA vil imidlertid sterkt understreke behovet for at Den norske kirke snarest mulig får en egen, særskilt hjemmel for å

kunne kreve politiattest på linje med andre offentlige virksomheter som arbeider blant barn og unge. Både skoler, barnehager, barnevern, asylmottak m.v har de senere år fått hjemmel for dette. Ut fra intensjonen om å beskytte mindreårige mot seksuelle overgrep, er det vanskelig å se hvorfor akkurat Den norske kirke skal være unntatt fra de bestemmelser som hjemler adgangen til å kreve politiattest i forbindelse med tilsetting av personer som skal arbeide direkte i forhold til barn og unge. At deler av Den norske kirkes arbeid vil falle inn under den nye hjemmelen for frivillige organisasjoner, er ikke en tilfredsstillende løsning for Den norske kirke på dette området. KA mener derfor at det snarest bør igangsettes et arbeid for å få utredet spørsmålet om en særskilt hjemmel for Den norske kirke til – på lik linje med andre offentlige virksomheter - å kunne kreve politiattest for tilsettinger.

I 2008 ga Kirkerådet en høringsuttalelse til Justisdepartementet om politiattest for personer som skal ha oppgaver knyttet til mindreårige.

Kirkerådet vil understreke at lovgivning ikke er nok. Politiaattest må ikke utelukke andre tiltak. Interne retningslinjer og praksis som forebygger overgrep mot mindreårige er av aller største viktighet og må ha høy prioritet.

Kirkerådet mener det er viktig at en person som har sonet sin straff skal få støtte til å resosialiseres og finne sin plass i samfunnet. Dette hensynet kan ivaretas via tidsbegrensning i attesten. Det er likevel rimelig at seksualforbrytelser og drap anmerkes uten tidsbegrensning. I disse tilfellene vil ikke arbeide knyttet til mindreårige være en ønsket arena for resosialisering.

For øvrig vil Kirkerådet vise til tidligere uttalelse om at Den norske kirke må omfattes av retten til å kunne kreve politiattest, jfr. høringsuttalelsen om ”forslag til hjemmel for frivillige organisasjoner til å kreve politiattest”, oversendt 28.11.2005. Mindreårige har behov for beskyttelse uansett hvem som er ansvarlig for en virksomhet, og politiattest må derfor kunne kreves av både ansatte og frivillige innen kirkens barne- og ungdomsarbeid. Dette er blant annet aktuelt i forhold til kirkens trosopplæringsreform og kirkens konfirmasjonsundervisning.

Forslag til hjemmel ble fremmet av statsråd Aasrud i høringsnotat om endringer av kirke- og gravferdsloven av juni 2010. Kirkerådet ga i sin høringsuttalelse følgende kommentar til dette:

Politiaattest (4.5)

Kirkerådet er glad for at det også på kirkelig område blir adgang til å innhente politiattest.

Kirkemøtet ønsket primært en ”skal”-bestemmelse som i idretten og frivilligheten.

Kirkerådet er tilfreds med formuleringen ”ha omsorg for eller oppgaver knyttet til mindreårige”.

Kirkerådet ønsker at det også gis hjemmel for å innhente politiattest i forhold til personer med oppgaver innenfor diakoni og omsorg, altså personer som forholder seg til andre persongrupper enn barn og unge med tilsvarende beskyttelsesbehov.

Forslaget ble behandlet og vedtatt av Stortinget i juni 2011 med ikrafttredelsesdato 01.01.2012. Både Kirkerådet og KA uttrykte støtte til forslaget overfor Storkomiteen som behandlet saken.

Lovbestemmelsen innebærer ingen generell adgang for kirkelige organer til å kreve framlagt politiattest ved alle tilsettinger. Det må derfor gjøres konkrete vurderinger i den enkelte tilsettingssak både om hjemmelsgrunnlaget er oppfylt og hvorvidt hjemmelen ønskes tatt i bruk. For å sikre en forutsigbar praksis, var det, på et møte mellom FAD, Kirkerådet, BM og KA i februar 2011 (KLK), enighet om at det burde utarbeides noen felles retningslinjer for de ulike kirkelige arbeidsgiverne for håndheving av det nye regelverket. KA ble anmodet om å lede arbeidet.

Vedtatt i KLK 2/11 Praksis ved innhenting av politiattest

Oppfølging av sak 27/10. Det ble vist til behandling i Bispemøtet, jf sak BM 15/11. Det er enighet om at det primære ansvaret ligger hos arbeidsgiverne, dvs fellesrådene og bispedømmerådene. Det

er samtidig ønskelig med felles retningslinjer for utarbeidelse av forutsigbar praksis. Ikrafttredelse vil avhenge av ikrafttredelse av politiregisterloven, antakeligvis 1/7-11 eller 1/1-12.

Vedtak

KA, som representant for fellestrådene, og 1-2 stiftsdirektører, som representanter for bispedømmerådene, anmodes om å utarbeide et forslag til veiledende retningslinjer som kan drøftes på et senere møte i KKK. Kirkerådet og FAD konsulteres i prosessen. KA tar initiativ til oppstart.

Arbeidsgruppen oversender denne rapporten inkludert sitt forslag til anbefalte regler/retningslinjer (rapportens kapittel 5) til Kirkerådet og KA for behandling på deres møter i begynnelsen av desember 2011. Dersom det gis tilslutning til arbeidsgruppens anbefalinger, vil disse bli oversendt bispedømmerådene, kirkelige fellestråd og menighetsråd for behandling med sikte på ikrafttredelse så snart som mulig etter 1.1.2012. Det forutsettes at de lokale organer selv må vedta reglene/ retningslinjene som gjeldende i egen virksomhet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Verken bruker (arbeidsgiver/kirkelig organ) eller arbeidstaker/frivillig betaler noe for utstedelse av politiattest. Politiets økte kostnader som ordningen medfører vil dekkes ved en overføring mellom kirke departementet og justisdepartementet.

Ettersom det er den enkelte som selv skal innhente attest hos politiet, antas hjemmelen for å innhente politiattest ikke å ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for de kirkelige organene. Konsekvensene for dem vil være begrenset til noen endrede administrative rutiner ved tilsetting og engasjement av frivillige.

For sentralkirkelige organ vil ordningen medføre noe administrativ oppfølging i form av informasjon og veiledning.